

BÖLÜM 7

1963-2023 YILLARI ARASINDAKİ KALKINMA PLANLARI ÇERÇEVESİNDE MADENCİLİK POLİTİKALARI

Murat ŞAHİN¹

1.GİRİŞ

Kalkınma Planlarının oluşturulduğu yıllardan itibaren madencilik sektöründe ciddi değişimler yaşanmıştır. Bu değişimlerin büyük çoğunluğu teknoloji, pazar ve sanayileşmeyle birlikte hammadde ihtiyacının artmasından dolayı ortaya çıkan arz güvenliğidir. Arza bağlı olarak da talep güvenliği, 1963 yılından itibaren günümüze kadar Kalkınma Planlarının gündeminde olmuştur.

Bölgesel Kalkınmada Madencilik sektörü doğal kaynaklar kadar arz üretebilir. Maliyet unsurları ise doğal kaynaklara bağlı olduğu kadar teknoloji ile de doğru orantılıdır. Eğer yeterli teknoloji ile Madencilik Sektörünün alt yapısı kurgulanmazsa maliyetlerin gerek iç piyasada gerekse de dış piyasada makul olmayan seviyelerde olması, pazarlanma problemlerini ortaya çıkartacaktır. Buda ekonomi çerçevesinde atıl kayıkların kapasitenin altında kullanılması sonucu israfa sebebiyet verecektir. Bu sorunlarla birlikte dış piyasalarda da rekabet edilebilirlik mümkün olmayacaktır.

Bölgesel Kalkınma kapsamında ele alınan Madencilik Sektörünün önemi sanayileşen ülkeler içinde hammadde ihtiyaçları için önemlidir. Çünkü hammaddelerin dahası stratejik madenlerin kalkınma dinamiklerini olumlu etkileyeceği aşikârdır. Mevcut doğal kaynakların sanayileşmenin başladığı sınırlar içinde olması maliyet gibi unsurları etkileyeceğinden ortaya çıkacak olan ürünün maliyetini de düşürecek ve bu ürünlerinde dış pazarlarda rekabet edebilmesine olanak sağlayacaktır.

Bu çalışma 1963-2023 yılları arasındaki dönemleri kapsayan on bir kalkınma planındaki Madencilik Sektörüne ait hedefler, amaçlar ve politikaları irdeleyerek ilgili çalışmaların Bölgesel Kalkınmaya etkisini değerlendirmektedir. Altmış yıllık sürede oluşturulan on bir kalkınma planındaki Madencilik Sektörüne ait söylemler ve yapılan planlamalar bu sektörün geçmişten günümüze Türkiye içerisindeki

¹ Öğr. Gör., Malatya Turgut Özal Üniversitesi, ord.muratsahin@gmail.com

Tüm bunlar bir bütün halinde gerçekleştiğinde ekonomide iktisadi dinamikleri tetikleyici etki yaratacak ve Bölgesel Kalkınma süreçleri hızlanacaktır. Bu ise günümüzde keskin rekabet içinde olan ülkemizi olması gereken zirve noktalarına taşıyacaktır.

Madencilik sektörü Türkiye Ekonomisi içinde yeterli katma değere sahip girdiyi günümüze kadar henüz sağlayamamıştır. Özellikle arama ve işletme süreçlerine ilişkin kaynakların etkin yönetilememesi hep büyük problem olmuş ve verimsiz çıktılara neden olmuştur. İlgili alanda teknolojilerin ivedilikle ülkemize kazandırılması ve aynı zamanda ilgili sektörde, eğitilmiş bireylerin teknik ve bilgi açısından daha da ileri seviyede donatılması büyük önem taşımaktadır. Özellikle Mesleki ve Teknik Liselerin ile Üniversitelerin ilgili bölümlerinin canlandırılması uygun istihdam politikalarının kurgulanması bu alandaki gelişim açısından sektöre ciddi alt yapı sağlayacaktır. Dünya'daki ilk madencilik bugün üzerinde yaşadığımız topraklarda yani ülke sınırlarımız içerisinde var olması bizlerdeki bilgi, beceri ve yeterliliğinin büyük örneğini teşkil etmektedir. Bu açıdan mevcutların üzerine günümüzde performansı yüksek, ekonomik değere dönüşebilen aynı zamanda işlenerek pazarlarda daha değerli bir ürün olarak ülkemize döviz girdisi sağlayacak; Sosyal Bilimlerin, Pazarlama gibi bölümlerinin ilgili alana yönelik programlarının da veya ders müfredatlarının da kurgulanması ayrıca gereklidir. Madencilik anlatacak her türlü medya araçlarının etkin kullanılması ve bu alandaki bilinirliğinin ayrıca kazandırılması gerekmektedir. Çünkü ilgi ile merak bu sektörde severek çalışacak nice insanların kazandırılmasını sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Avcioğlu, D. (1968). *Türkiye'nin Düzeni (dün-bugün-yarın)*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Çarkçı, A. (2008). *Ulusal Kalkınma İçin Yerel Teklifler – Ulusal Kalkınma İçin Yerel Uygulama Modelleri*. İstanbul: Şehir Yayınları.
- DPT (1963). *Birinci Beş Yıl Kalkınma Planı*. Ankara: DPT.
- DPT (1968). *İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı*. Ankara: DPT.
- DPT (1973). *Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı*. Ankara: DPT.
- DPT (1979). *Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı*. Ankara: DPT.
- DPT (1985). *Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı*. Ankara: DPT.
- DPT (1990). *Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı*. Ankara: DPT.
- DPT (1996). *Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı*. Ankara: DPT.
- DPT (2000). *Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı*. Ankara: DPT.
- Korkmaz, E. (2013). *Küresel Süreçte Ulusal Kalkınma*. İstanbul: Himalaya Yayınları.
- Resmî Gazete. (2006, Temmuz 1). Dokuzuncu Kalkınma Planı. *TBMM Kararı Resmî Gazete*, s. Sayı:26215.
- Şahin, M. (2019). 21. Yüzyıla Doğru Büyüme - Bölgesel Kalkınma Teorileri ve Politikaları. *İstihdam ve Büyüme Araştırmaları I* (s. 15-35). içinde Akademisyen Yayınevi.
- T.C. Kalkınma Bakanlığı. (2013). *Onuncu Kalkınma Planı*. Ankara: T.C. Kalkınma Bakanlığı.
- T.C. Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2019). *On Birinci Kalkınma Planı*. Ankara: T.C. Strateji ve Bütçe Başkanlığı.